

Kedves Olvasó!

Folyóiratunk szerkesztőbizottsága folyamatosan arra törekszik, hogy a lap minél ismertebb, elérhetőbb legyen itthon és külföldön, továbbá a Scimago rangsorban betöltött pozíciója tovább emelkedjen. Megfogadva az SZB egyik albizottságának fejlesztési javaslatát, mostani számunkban kísérletet teszünk arra, hogy részben eltérő tartalommal jelentetjük meg folyóiratunk magyar és angol változatát. Ennek megfelelően egy tanulmány, egy konferencia beszámoló és egy recenzió csak angolul olvasható, de a cikkek többsége kétnyelvű maradt. Érdeklődéssel várjuk ezzel kapcsolatosan az olvasók reakcióit, véleményét.

Első tanulmányunk szerzői egyrészt összefoglalják a szakirodalomban ismert adóelkerülő, normaszegő, deviáns adózói magatartást leíró modelleket, másrészt az elmúlt öt évben Magyarországon hozott 45 *kúriai ítélet* feldolgozásával bemutatják az *adózái magatartások* körülményeit, hatásait és következményeit. Meglátásuk szerint nincs ok-okozati összefüggés az adócsalás és az érte kiszabott szankciók között. Az adóbírság mértéke nem az adózói magatartástól függ, hanem az adó neméhez, az adózó székhelyhez, ágazatához kötődik.

Második tanulmányunk szerzői egy új elméleti modellt megalkotva definiálják a *penzügyi kultúra* fogalmát, melynek kulcsfontosságú eleme a pénzügyi énhatékonyság. Kutatásuk rávilágít arra, hogy a magas pénzügyi tudás gyakran alacsony pénzügyi viselkedéssel párosul, ezért ennek fejlesztésében – a képzésen és a nudge eszköztár használatán kívül – nagyobb teret kell adni a *viselkedési közgazdaságtan* eszközeinek, vagyis a pszichológiának és a különböző társadalomtudományoknak. Ezek segítségével az emberek jobb, hasznosabb gazdasági döntéseket hozhatnak, másképpen élhetnek meg az emberek identitását, mások megsegítését.

Harmadik tanulmányunk szerzője – felhívásunknak eleget téve – reagál az előző számban megjelent Csath Magdolna *versenyképességgel* kapcsolatos írására. Összefoglalja az intenzív versengés negatív hatásait, majd a versenyképesség hazai és európai kihívásait és lehetőségeit illetően további kérdéseket fogalmaz meg: Sikeresebb-e egy versenyképes ország? Mihez mérjük a versenyképességet? Lehet-e egyformán mérni? A szerző az ellentmondásokkal teli *Draghi-jelentés* megállapításaiból (javítani kell a költségvetési fegyelmet, a növekedési ütemet és a munkahelyek számát) arra a következtetésre jut, hogy senkitől sem várható el, hogy kizárólag a versenyképességi szempontok alapján hozzon döntést. Elkerülhetlenné vált az uniós versenyképesség és prioritások pontos meghatározása.

Negyedik tanulmányunk az *amerikai kereskedelmi bankrendszer likviditási helyzetét* elemzi a 2023 tavaszi bankcsődököt megelőző időszakra, likviditásfedezeti rátát modellezve annak apropóján, hogy méretét és terjedelmét tekintve (öt, összesen 1130 milliárd dollár vagyonnal rendelkező bankot érintett) ez volt a legnagyobb rendszerszintű banki összeomlás a 2008-as pénzügyi válság óta, ami széles körű bizalmi válságot váltott ki a felügyelet hatékonyságát illetően, valamint rávilágított a likviditási és kamatlábckockázatok előrejelzésének hiányosságaira. A szerzők elemzéséből

egyértelműen kiderül, hogy a legstabilabb *LCR értéket* a legnagyobb és a legkisebb mérlegfőösszegű bankok mutatták.

Ötödik tanulmányunkban egy átfogó képet kapunk az *IFRS 9* (pénzügyi instrumentumok nemzetközi pénzügyi beszámolási standard) besorolásra vonatkozó követelményeiről, azok alkalmazásáról, valamint a fenntarthatósághoz kötött hitelek, kölcsönszerződések értékeléséről, amelyek a jövőben meghatározó befolyással lesznek a pénzügyi intézetek és a gazdálkodó szervezetek működésére, számviteli gyakorlatára, elkerülhetetlené válik a fenntarthatósági teljesítmények számszerűsítése és hatékonyságának bizonyítása. A szerzők azon állásponton vannak, hogy a fenntarthatósághoz kapcsolódó kölcsönszerződések csak akkor mutatnak megbízható és valós képet, ha nem amortizált bekerülési értéken, hanem valós értéken kerülnek be a pénzügyi kimutatásokba, továbbá a hitelek árazását és a kovenánsokat a besorolási és értékelési követelmények figyelembevételével kell meghatározni.

Hatodik tanulmányunk *Lengyelország gazdasági biztonsági helyzetének* elemzését és a különböző alrendszerek kockázati szintjének változását mutatja be 2010-2019 között. Ennek az időszaknak a gyors gazdasági növekedés együtt járó nyitottság miatt emelkedtek az ellátásbiztonság, az értékesítési biztonság és az állami szektor finanszírozási biztonság kockázatai, ugyanakkor a munkaerő képzettségi szintje, a külföldi technológiára való támaszkodás kockázatai változatlan szinten maradtak, míg a finanszírozási helyzet, a munkaerő-kínálat és a gazdaságpolitikai kockázatok csökkentek.

Hetedik tanulmányunk szerzői egyrészt összefoglalják a szakirodalomban ismert adóelkerülő, normaszegő, deviáns adózói magatartást leíró modelleket, másrészt az elmúlt öt évben Magyarországon hozott 45 *kúriai ítélet* feldolgozásával bemutatják az *adózói magatartások* körülményeit, hatásait és következményeit. Meglátásuk szerint nincs ok-okozati összefüggés az adócsalás és az érte kiszabott szankciók között. Az adóbírság mértéke nem az adózói magatartástól függ, hanem az adó neméhez, az adózó székhelyhez, ágazatához kötődik.

Interjú rovatunkban a magyar pénzügytudomány egyik legnagyobb ikonjának, *Bánfi Tamásnak* a vallomását, visszaemlékezéseit és megszívlelendő üzeneteit olvashatják, aki közel ötven éven át tanított egyetemünkön, ebből huszonnyolc évet tanszékvezetőként, nyolcat pedig intézetigazgatóként. Számtalan sikeres könyvet írt, többek között: *Az aranydeviza-rendszer kudarcai és tanulságai*, *Pénzügytan*, *Pénzügyek*, *Valutaárfolyam-elmélet és -politika*, *Pénzügypolitika és pénzelmélet*, *A kötvény*, *Pénzügyi intézményrendszer Magyarországon*, *A pénz forradalma*, *Apokalipszis? avagy ismét a Paradicsomban?*, *Apokalipszis! és ismét a Paradicsomban*. Volt az MNB Monetáris Tanácsának a tagja, a jegybank elnöki tanácsadója, pénzügyi intézmények igazgatósági és felügyelőbizottsági tagja. Az egyetlen közgazdász professzor, akinek szépirodalmi és művészeti folyóiratban is értékes publikációi jelennek meg.

Konferencia beszámoló rovatunkban részleteket közlünk Jakab Zoltánnak, az IMF vezető közgazdászának előadásából, amely a *62. Közgazdász-vándorgyűlés monetáris politikai szekcióján* hangzott el, illetve összefoglaljuk az azt követő kerekasztal-beszélgetés legfontosabb gondolatait a jegybankok globális inflációra adott válaszlépéseiről, azok tanulságairól, a környezeti fenntarthatóság és a gazdaság zöld átállás támogatásáról, valamint a digitális jegybankpénz létrehozásának koncepciójáról.

Könyvszemlénkben John Komlosnak, egy magyar származású amerikai közgazdásznak 2021-ben megjelent, „*A valójában létező gazdaság és az emberarcú kapitalizmus alapjai*” című könyvét ajánljuk a kedves Olvasó figyelmébe, aki szerint létezik egy olyan *humanista közgazdaságtan*, amely a való élet törvényszerűségeiből indul ki, és a közösség javát keresi az alapító atyák szellemében. A modern gazdaság működéséhez egy közjót szolgáló piacra van szükség, amelyet jól szervezett intézmények, szigorú ellenőrzés és megfelelő politikai rendszer jellemzi.

Végezetül hálás szívvel szeretném megköszönni *Pelsőci Balázs Lajosnak*, a Budapesti Corvinus Egyetem PhD hallgatójának, a Corvinus Institute for Advanced Studies (CIAS) projekt koordinátorának, hogy az elmúlt hét lapszám megjelentetésében *szerkesztőségi asszisztensként* közreműködött, önzetlenül, kimagasló szakmai teljesítményt és segítséget nyújtott. A jövőben ezt a feladatkört Bencze András veszi át tőle. ■

Lukács János
főszerkesztő

